

Veebiseminar: Mida teha, kui osanikud tülli pööravad

SORAINEN

K 13. oktoober 2021
9:30—11:45

Millest täna räägime

Kuidas osanikevahelisi vaidlusi vältida? 10 rusikareeglit, mida osanikelepingus kokku leppida

Soraineni partner Karin Madisson

Kelle kohus, kelle õigus? Millisesse kohtusse osanike vaidluste korral pöörduda ja mis riigi õigus kohaldub?

Soraineni kohtuvaidluste tiimi eksperdid Kati Rohtla ja Triin Toom

Kuidas osanikevahelisi vaidlusi võita: kohtueelsed ja kohtulikud tegevused ning võimalused

Soraineni kohtuvaidluste tiimi eksperdid Marcus Niin, Polina Tšernjak ja Albert Linntam

Kui midagi enam ei aita, kas kriminaalmenetlus siiski aitab?

Riigi peaprokurör Andres Parmas ja Soraineni partner Norman Aas

SORAINEN

Kuidas
osanikevahelisi
vaidlusi vältida?

10 rusikareeglit, mida
kokku leppida

Karin Madisson

13. oktoober 2021

Osanike leping

- Kui seadus vaikib või soovitakse seadusest kõrvale kalduda või detailsemalt reguleerida.
- Lepinguvabaduse põhimõte
- Osanike leping on osanikevaheline kokkulepe!
- Kokkulepped võimalikud (soovituslikud) ka põhikirjas.
- Kohustuslik vorminõue puudub - erandid.

Ühingu eesmärk, äritegevus ja osanike panused

- Äri edu kui äriühingu keskne eesmärk
- Äritegevuse eesmärk – siht
  - Tähtajaline ühing
- Osanike pühenduse ja panuste määratlemine – eelisaktsia
- Äritegevusega seotud uute võimaluste arendamine

Osaniku õigused äriühingus

Hääleõigus

- Otsuste vastuvõtmise korra ja selle erandite määratlemine
- Hälteenamuse nõuded
- Hääletuskokkulepped
- Restruktureerimised, tütarühingute tasandil otsused jne.

Teabeõigus

- Juurdepääs teabele, sh raamatupidamis-dokumendid ja aruandlus
- Juurdepääs äriühingu omandis olevale varale, sh kinnisasjad

Võrdne kohtlemine ja mõjutaja vastutus

- Osanikke tuleb võrdsetel asjaoludel kohelda võrdselt
- Mõjutaja poolt tekitatud kahju hüvitamise kohustus

Nõukogu ja juhatus

	Juhatus	Nõukogu
Koosseis	Juhatusel liikmete (JL) arv ei ole seadusega piiratud <ul style="list-style-type: none"> - JL võib olla osanik - JL ei või olla nõukogu liige Juhatusel esimehe valivad juhatusel liikmed endi hulgast või nõukogu	Vähemalt 3 liiget <ul style="list-style-type: none"> - Nõukogu liige võib olla osanik, aga ei või olla JL, prokurist ega audiitor, samuti äriühingu tütarettevõtja JL
Pädevus	<ul style="list-style-type: none"> - Äriühingu juhtimine ja esindamine - Osaniku korraldused? - Nõukogu seadlikest korraldustest kinnipidamine - Nõukogule teabe esitamine - Kohustused maksejõuetuse korral - Juhatusel töökord	<ul style="list-style-type: none"> - Juhtimisalaste juhiste andmine - Juhatusel tegevuse üle järelevalve teostamine ja osanike teavitamine - Igapäevase majandustegevuse raamest väljuvate tehingute heakskiitmine - Nõukogu töökord
Esimehe pädevus	<ul style="list-style-type: none"> • Juhatusel tegevuse korraldamine • Valitakse juhatusel liikmete hulgast või valib nõukogu • Võib anda otsustava hääl	<ul style="list-style-type: none"> • Nõukogu tegevuse korraldamine • Valitakse nõukogu liikmete hulgast • Võib anda otsustava hääl

Raha kaasamine

□ Lisainvesteeringud

- Fondi emissioon
- Osakapitali suurendamine proportsionaalselt
- Ülekursi kasutamine
- Rahalised/mitterahalised sissemaksed

□ Kolmandate isikute kaasamine

- *Vahetusvõlakiri*
- *Erinevad osade klassid*
- Märkimisõiguse välistamine- otsuseks vajalik 3/4 kohal olevatest häältest

□ Optsioonid

□ Oma aktsiad – omandamine/võõrandamine

Konfidentsiaalsus, teabe saamine ja ärisaladus

- Konfidentsiaalse informatsiooni määratlemine
- Konfidentsiaalsuskohustuse osapooled ja tähtaeg
- Osaniku teabeõigus vs juhatuse õigus keelduda teabe andmisest ja dokumentide esitamisest
- Erikontroll ja teabe andmiseks kohustamine kohtu abiga

Kollegium märgib, et lahendi täitmise viisina on piisav, kui kohus kohustab aktsiaseltsi tema asukohas aktsionärile dokumendid nähtavaks tegema. Faktiliselt võib selline nähtavaks tegemine toimuda ka elektrooniliste sidevahendite abil.

Vabatahtlik osaluse väljaostmine

- Eesti Väärtpaberikeskuses registreeritud osa vs registreerimata osa võõrandamine
- Teiste osanike nõusolek ja selle välistamine
- Osanikelepingus kokkulepitud osaluse müügingimused
  - Müüdava osa suurus
  - Hinna tasumise viis
  - Ostja kohustus ühineda osanike lepinguga
- Osanike eelisostuõigus vs ostueesõigus ja selle välistamine
- Kaasamüügi õigus e *Tag-Along*

Sunniviisiline osaluse väljaostmine

- Deadlock e patiseis
  - 50/50 osalus
- *Good Leaver* ja *Bad Leaver*
- Kaasamüügi kohustus e *Drag-Along*

Hinnastamine

1. *Texas Shoot-Out*

- Mõlemad osapooled annavad kinnises ümbrikus üle oma pakkumised. Kõrgema hinna pakkuja ostab madalama hinnaga pakkuja osaluse välja.

2. *Russian roulette*

- Algatab üks pool, kes pakub välja hinna ja teine osapool otsustab, kas ta on nõus sellise hinnaga
a) oma osalust müüma b) pakkuja osalust ostma.

3. *Mexican shoot-out (Dutch auctions)*

- Osapool pakub välja miinimumhinna, mille eest ta on nõus oma osaluse müüma. Võidab see, kelle miinimumhind on kõige kõrgem.

Hinnastamise meetodid

- Diskonteeritud rahavoogude meetod
- Osa bilansiline e raamatupidamislik väärtus
- Likvideerimisväärtus
- Eksperti hinnangu alusel määratletud hind
- Osa turuväärtus
- Kokkulepitud tootluse alusel arvutatud hind
- Fixed hind – nt naked in-naked out

Kolleegiumi arvates tuleb üldjuhul arvestada õiglase hüvitise määramisel ülevõetud aktsiate eest ka aktsiaseltsi tulevikuväljavaateid ehk aktsionäride võimalust oma aktsiatest kasu saada – dividendi või aktsia väärtuse suurenemise näol ettenähtavas tulevikus. Seega tuleb aktsiaseltsi ja ka aktsiate väärtuse hindamisel reeglina rakendada meetodikat, mis võimaldab tulevikuväljavaateid arvestada.

10 rusikareeglit, mida osanikelepingus kokku leppida

- I. Ühingu eesmärk ja üldised tegutsemispõhimõtted**
- II. Osanike panus**
- III. Osanike õigused ja kohustused**
- IV. Äriühingu juhtorganite pädevus ja tegutsemispõhimõtted**
- V. Raha kaasamine**
- VI. Ärisaladuse hoidmine, konkurents ja teabe saamine**
- VII. Vabatahtlik osaluse väljaostmine**
- VIII. Sunniviisiline osaluse väljaostmine**
- IX. Osaluse väärtuse määramise meetodid**
- X. Vaidluste lahendamise kord**

SORAINEN

Kelle kohus, kelle õigus?

Millisesse kohtusse osanike
vaidluste korral pöörduda ja mis
riigi õigus kohaldub?

Triin Toom, Kati Rohtla

13. oktoober 2021

Millist tähtsust omavad kohalduv õigus ja kohtualluvus osanikevahelistes vaidlustes

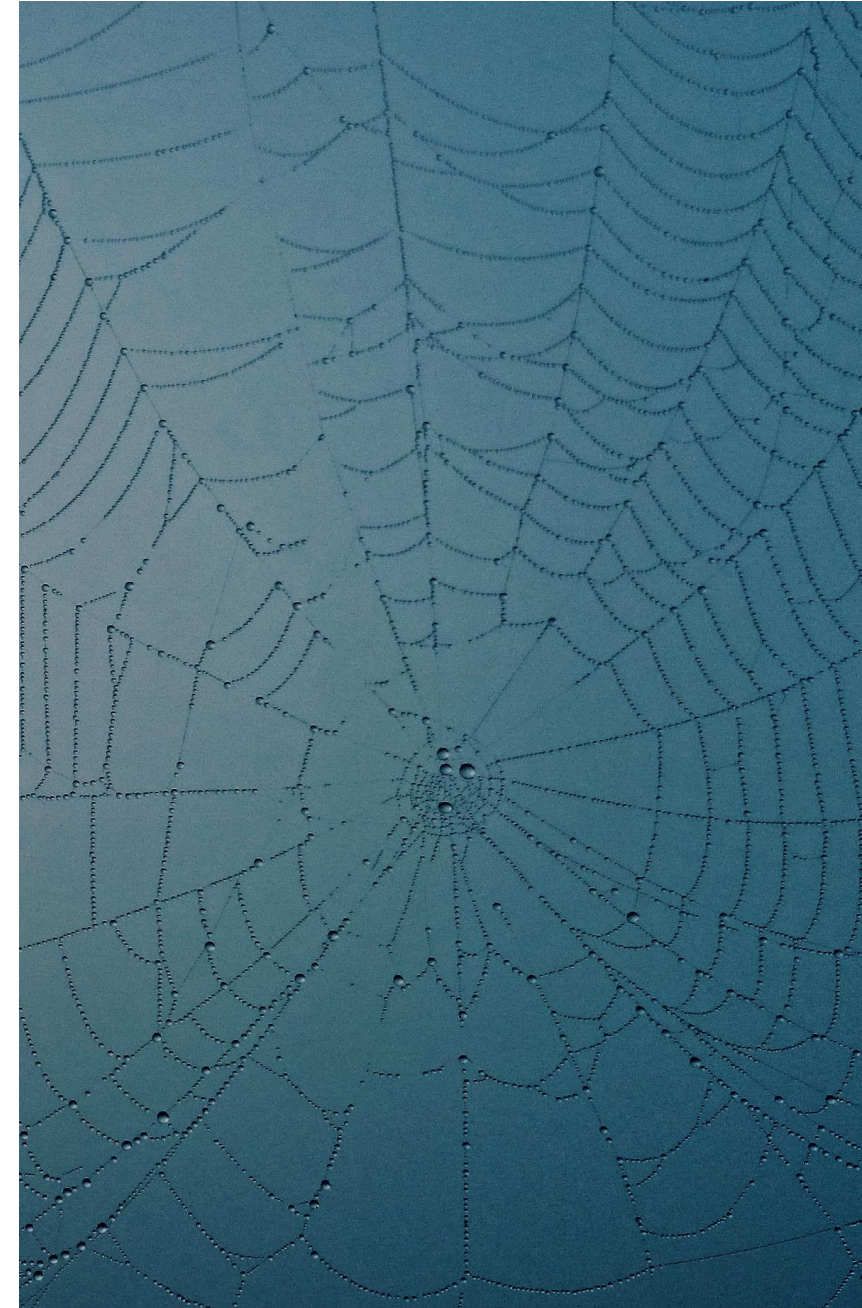
- Kohalduv õigus – millise riigi seaduste järgi asi lahendatakse
- Kohtualluvus – milline kohus asja lahendab
- Eelkõige olulised rahvusvahelise elemendiga vaidluste korral, kuid ka ainult Eestit puudutavates asjades võib olla mõistlik kokku leppida, mis kohus ja mis õiguse järgi asja lahendab
- See mõjutab vaidluse:
  - ajakulu
  - rahakulu
  - etteaimatavust

Kohtualluvus – kohtualluvuses on võimalik kokku leppida

- Enamasti on lubatud osapooltel kokku leppida, millises kohtus nad vaielda soovivad
- Kokku võib leppida nii lepingus kui ka pärast lepingu sõlmimist/vaidluse tekkimist
- Kohus kontrollib, kas kokkulepe kehtib ja kas pöördutud on õigesse kohtusse

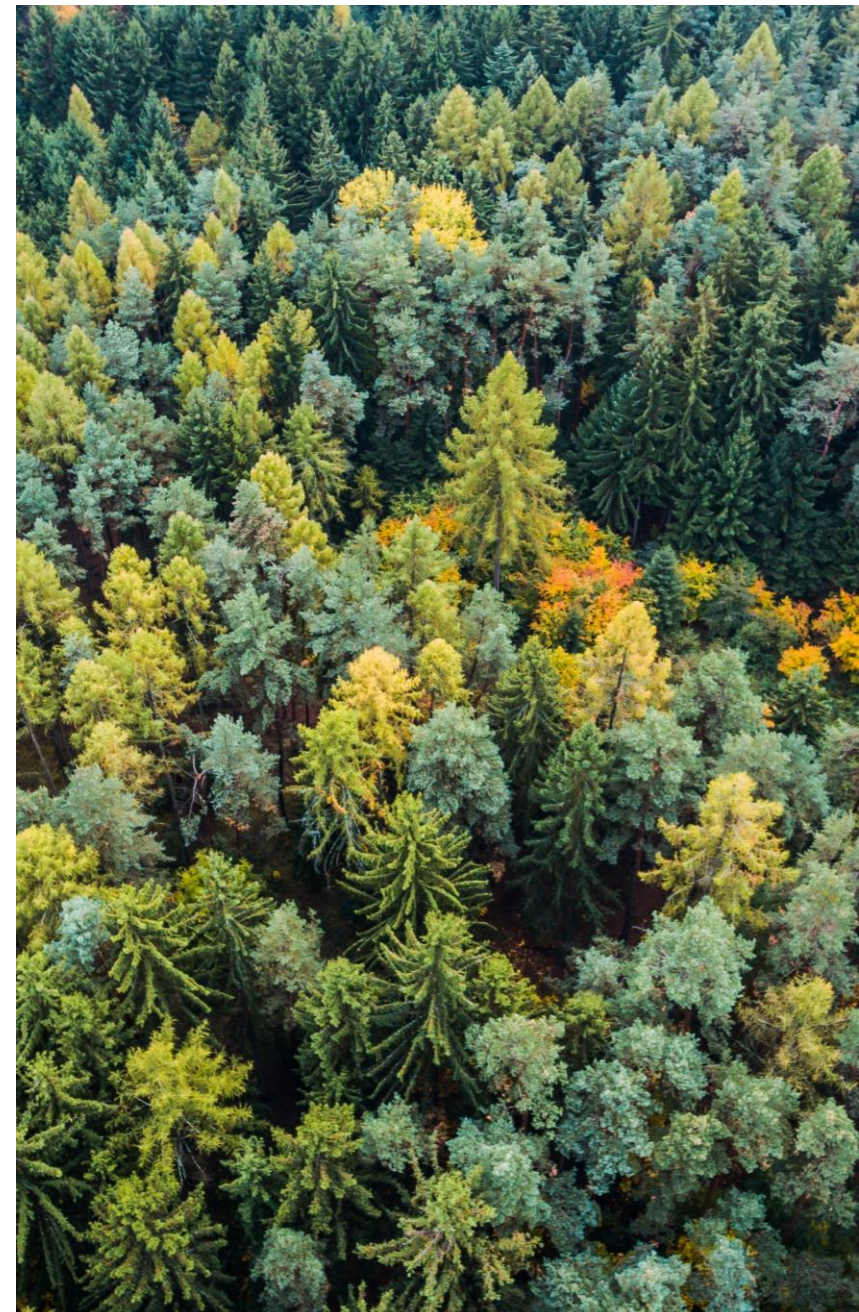
Kohtualluvus – kuidas teha kindlaks, millisesse kohtusse pöörduda, kui kokkulepet ei ole

- Erandlik – mõnikord näeb seadus ette, et mingit konkreetset vaidlust tuleb lahendada konkreetsetes kohtus
- Üldine – kui kokkulepet ei ole ja tegu ei ole sellise vaidlusega, kus seadus näeb ette kindla kohtu
- Valikuline – mõnedes vaidlustes on kohtusse pöördujal võimalik valida, millisesse kohtusse ta pöördub

Kohtualluvus – lepingus ei ole kokkulepet

- Füüsilise isiku vastu:
  - elukoha järgi (üldine)
  - viibimiskoha järgi (valikuline)
  - vara asukoha järgi (valikuline)
- Juriidilise isiku vastu:
  - asukoha järgi (üldine)
  - tegevuskoha järgi (valikuline)
- Osalusest tulenev hagi juriidilise isiku asukoha järgi (valikuline)
- Lepingukohustuse täitmise koha järgi (valikuline)
- Õigusvastase teo toimumiskoha järgi (valikuline)
- Organite otsuste kehtivusest tulenev hagi äriühingu asukohajärgsesse kohtusse (erandlik)

Vahekohus

- Alternatiiv kohtule
- Saab minna, kui on kokkulepe
- Erinevused kohtumenetlusest:
  - Konfidentsiaalsus
  - Pooled valivad kohtuniku(d)
  - Rahaliselt kallim, ajaliselt kiirem
  - Annab lisa kindlustunde, et vaidlus lahendatakse neutraalsel foorumil

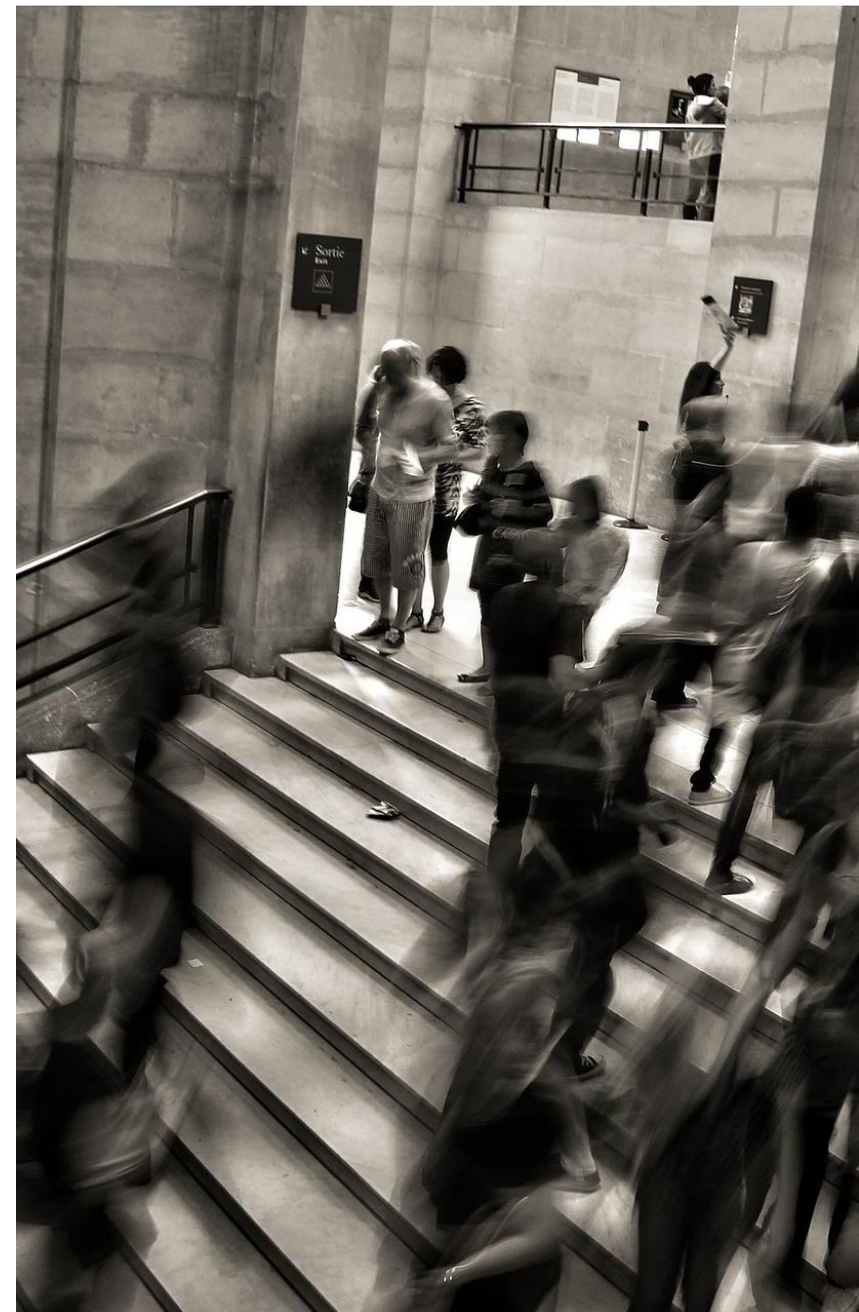
Kohalduv õigus – millise riigi seaduste järgi vaidlus lahendatakse

- Kohalduvas õiguses saab (üldreeglina) kokku leppida:
  - Ei kulu aega vaidlemisele, mis õigust kohaldada
  - Saab ise valida, mis õigust kohaldada
  - Sõltumata kohtust kohaldatakse õigust, milles kokku lepitati

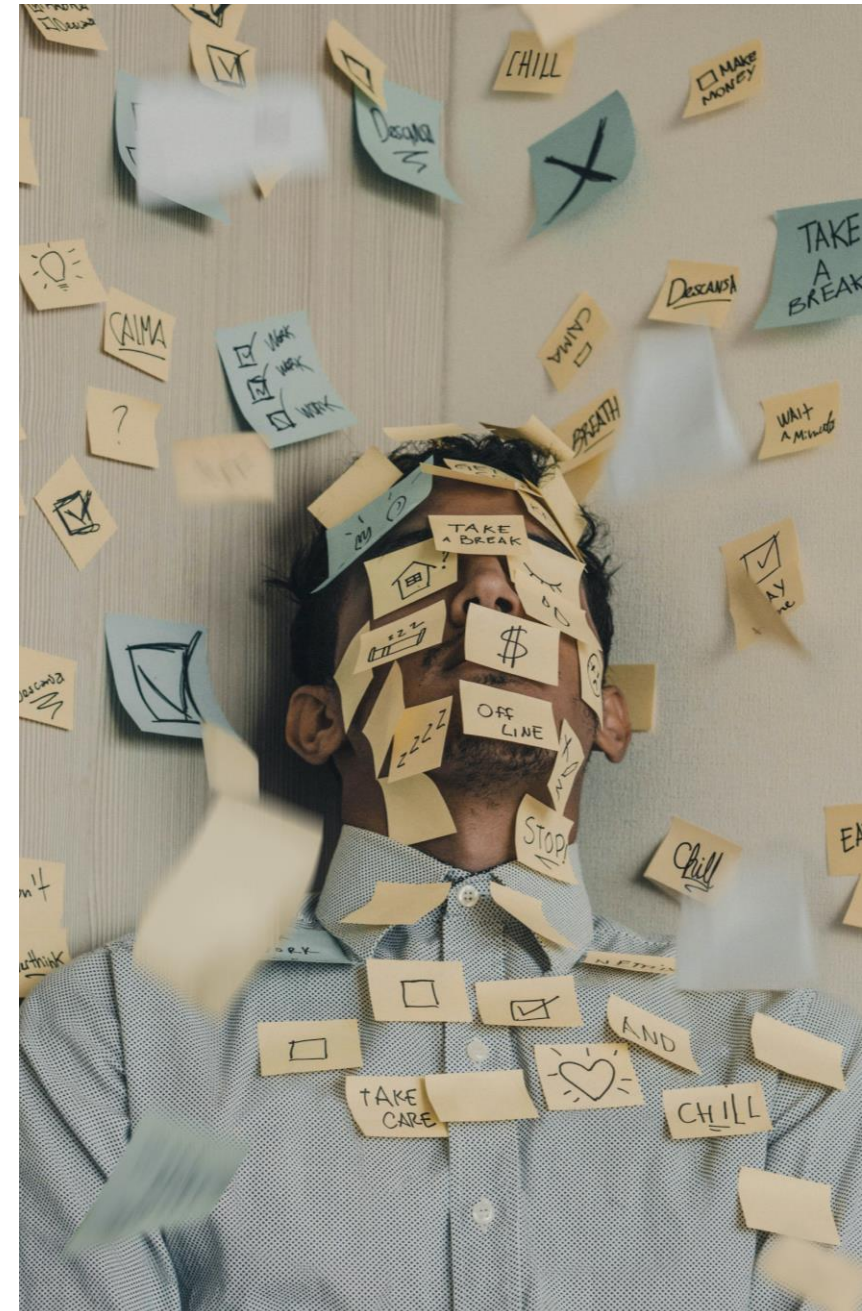
Kohalduv õigus – kui lepingus ei ole kokkulepet

- Lepingu korral – õigus, millega leping on kõige tugevamini seotud
- Kahju õigusvastase tekitamise korral – kus kahju tekib
- Muudel juhtudel – seotud vaidlusaluse teo toimepanemise kohaga, poolte hariliku viibimiskohaga või kohaga, millega võlasuhe on kõige tihedamalt seotud

Praktilisi nõuandeid kohtualluvuse ja kohalduva õiguse valikuks

- Kaalu, kas kokkulepe kohtualluvuses ja kohaldatavas õiguses aitaks:
  - ära hoida mainekahju
  - hoida kõiki vaidlusi samas kohtus
  - hoida kokku aega
  - hoida kokku kulusid
  - kuidas oleks otsuse täitmine kõige lihtsam

Kokkulepete sõnastamine

- Kohtualluvuse kokkulepe:
  - Kõik Lepingust tulenevad või sellega seotud või selle rikkumise, lõpetamise või kehtetusega seotud vaidlused lahendatakse Harju Maakohtus.
- Vahekohtukokkulepe:
  - Kõik vaidlused, erimeelsused ja nõuded, mis tulenevad või on seotud käesoleva lepingu, selle rikkumise, lõppemise või kehtetusega, lahendatakse Läti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohtus Lätis, Riias vastavalt sealse Arbitraažikohtu reglemendile ühe vahekohtuniku poolt inglise keeles.
- Kohalduv õigus:
  - Vaidlus lahendatakse Eesti õiguse alusel. Lepingule kohaldatakse Eesti materiaalõiguse norme.

SORAINEN

Kuidas võita
osanikevahelisi vaidlusi:
kohtueelsed ja
kohtulikud tegevused

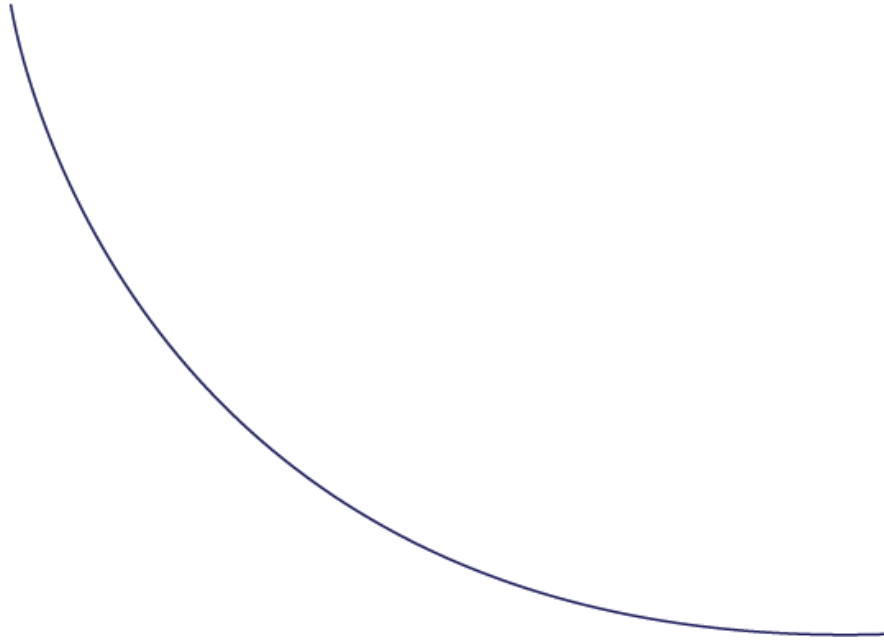
Marcus Niin

Polina Tšernjak

Albert Linntam

13. oktoober 2021

Mõisted

- Osanikevahelised vaidlused
- Kohtueelsed tegevused
- Kohtulikud tegevused

Vaidluse sisu ning lõpptulemust määravad

1. Osaniku õiguslik seis

- Enamusosanik
- Vähemusosanik
- Võrdsed osanikud
- Ühisosanikud

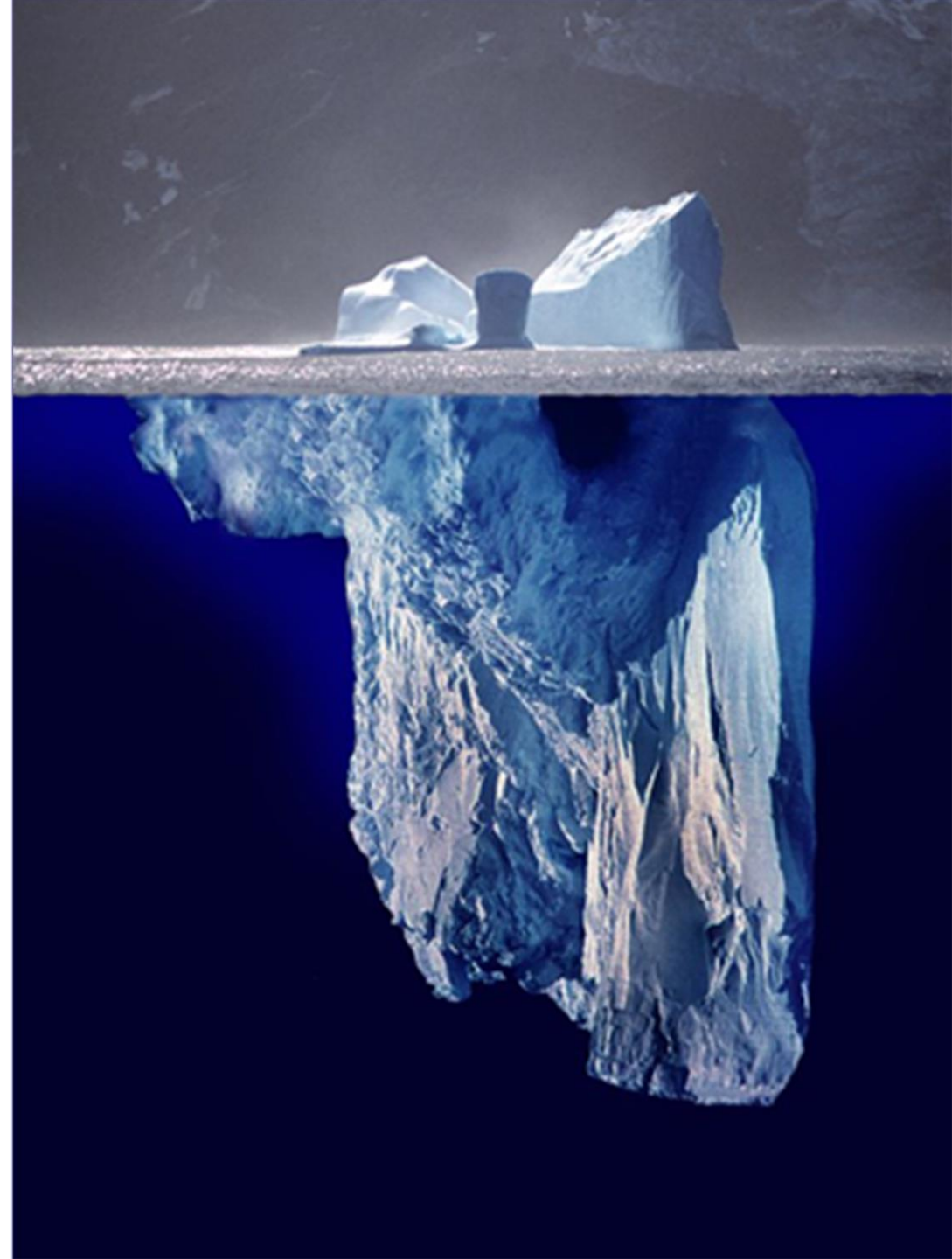
2. Strateegiline eesmärk

3. Nõue

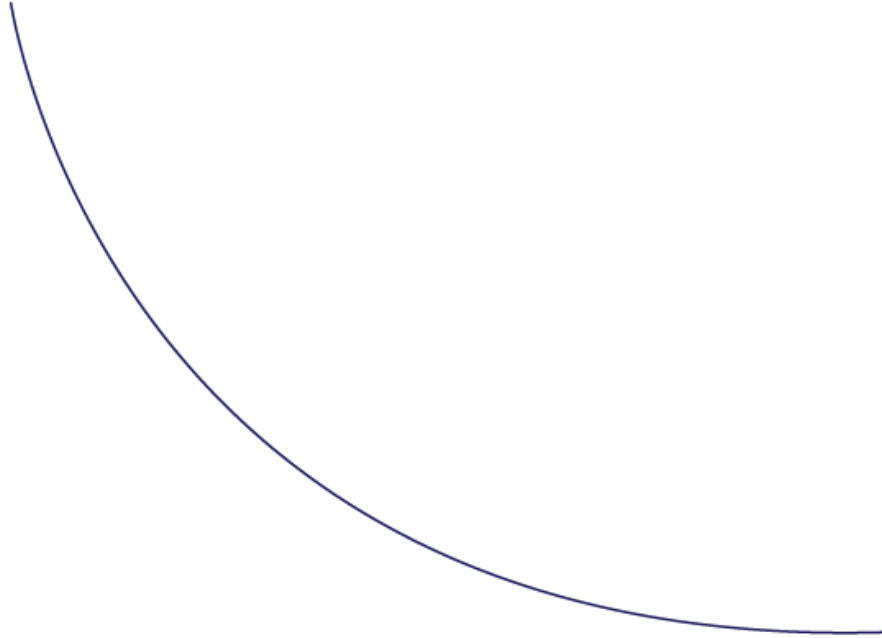
- Üldkoosoleku otsuse vaidlustamine
- Kahju hüvitamine (seadusest või lepingust)
- Teabe nõudmine
- Erikontrolli määramine
- Osaniku väljaarvamine
- Konkurentsikeelu rakendamine

Kohtueelsed tegevused

- Kohtusse pöördumine
- Täiendavate tõendite kogumine
- Olemasolevate tõendite analüüs
- Nõuete kaardistamine
- Probleemi tabamine

Millal saab osaniku ühingust välja arvata?

- Osanik on olulisel määral rikkunud oma kohustust ilma mõjuva põhjusega või muul viisil osaühingu huve oluliselt kahjustanud
- Osaühing on andnud osanikule rikkumise kõrvaldamiseks hoiatusega täiendava tähtaja
- Täiendav tähtaeg on tulemuseta möödunud
- Osaühing on esitanud kohtusse osaniku väljaarvamiseks hagi

Mis on tõend?

███: Kui sa poja siin oleksid, ehitaksime maja ise, ilma kõrvalise abita, peaaegu.

███: Kui ma seal oleks, ehitaksime muidugi, ainult et raha ei oleks :D

- Seega, kuidagi nii on lood ...

███: Me oleme harjunud, nende vahendite eest, mis olid

███: Ei oleks jätkunud 😊

- 120 000 poleks me kõike ehitanud

16:42

< ███
? ███ 16:29

███: Если б ты сынок был здесь,мыбы сами построили дом 🏠 без чужой помощи,почти.

███: Еслиб я был там мыб конечно построили только вот денег бы небыло 😊

Поэтому , как то так ...

███: Нам не привыкать ,ну на те что были

███: Не хватило бы 😊

120 000 мы бы не построили все .

Вы не можете отправлять сообщения в эту группу, так как больше не являетесь её участником

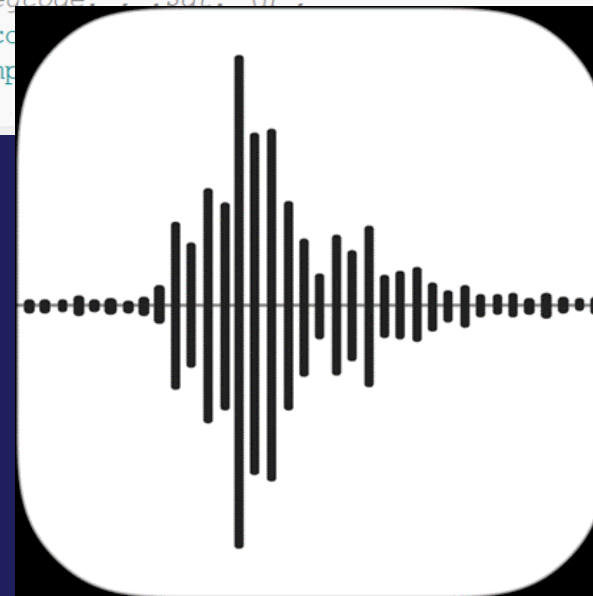
5473720001276997 10.02.16 147.38 GBP + 1.0% VAHETUSKURSS: 0.75661 SALE E PEPE \\LONDON SWIX \\SWIX 0HD	2 060.50
5473720001276997 10.02.16 1545.00 GBP + 1.0% VAHETUSKURSS: 0.756587 PRADA SLOANE STREET \\LONDON SWIX \\SWIX 9LU	182.59
5473720001276997 10.02.16 HARRODS INT TERMINAL 3\\LONDON \\SWIX 7XL	
5473720001276997 14.01.16 11:22 HAMBALASER \\TALLINN \\EST	2 294.00
5473720001276997 16.01.16 12:58 Nude kauplus \\Tallinn \\EST	912.00
3720001276997 18.01.16 11:35 Hawaii Express Pirita \\Tallinn \\EST	938.76
73720001276997 20.01.16 15:38 MaxMara \\Tallinn \\EST	501.10
73720001276997 20.01.16 16:00 OBI \\TALLINN \\EST	535.12
3720001276997 09.12.15 12:26 GOLDTIME VIIMSI KESKUS\\ ABNEEME ALEVIK \\EST	338.00
3720001276997 09.12.15 11:15 KRUGERI VEINIPOOD \\VIIMSI	668.36
3720001276997 14.12.15 15:38 Emporio Armani kauplus\\Tallinn	1 581.00

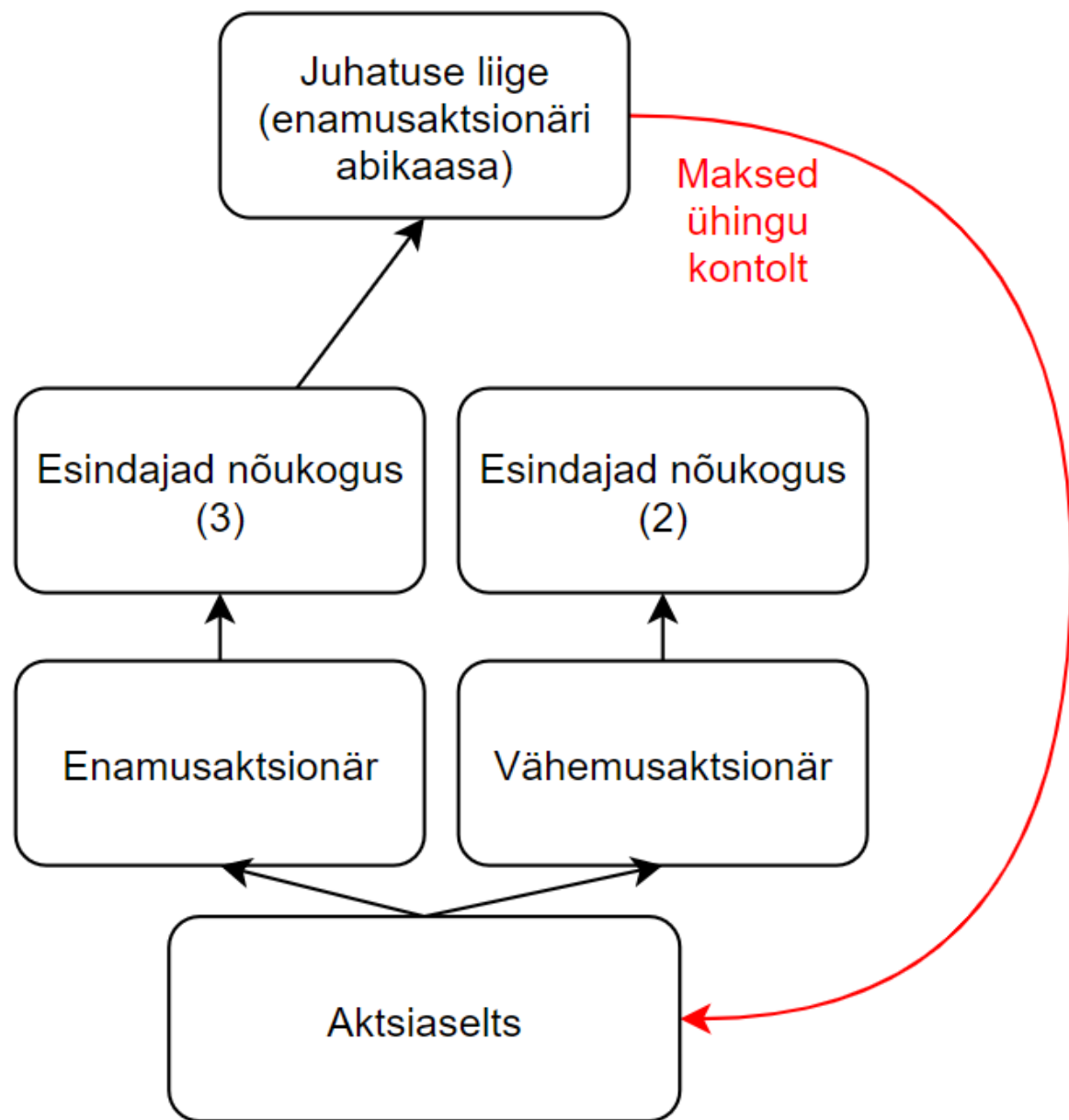
Mis on tõend?

Infotehnoloogiliste tõendite vaatlus

- arvamus ja aruanne

```
foreach (Ki_Ufx::connect()->query($sql, PDO::FETCH_ASSOC) as $row) {  
    $count_file++; $count_arv = 0; $count_company = 0;  
    $fileID=$row['docid']; $dt = $row['dt'];  
    $content = @ new SimpleXMLElement(gzinflate(FileServer::getContent  
($fileID)));  
    foreach ($content->req as $req) {  
        if (isset($req['company_id'])) {  
            $regcode = trim($req['company_id']);  
            if (Company::isValidId($regcode)) {  
                //..... echo $regcode.':'. $dt. "\n";  
                echo $regcode  
                $count_comp  
                //.....
```


VÕIMALIKUD VAIDLUSED

- 1) Nõukogu otsus juhatuse hagemise kohta
  - 2) Nõukogu otsus AS-i esindaja määramise kohta
  - 3) Nõukogu otsus tehingute heakskiitmise kohta
  - 4) Aktsionäride üldkoosoleku otsus nõukogu liikmete hagemise kohta
  - 5) AS-i kahjunõue juhataja vastu
  - 6) AS-i kahjunõuded nõukogu liikmete vastu
- Kas enamusaktsionäri hääleõigus on piiratud?
- Kas koosolek kutsuti kokku korrektselt?
- Kas ühing sai maksete eest teenust või kaupa?

KOHTUMÄÄRUS

Kohus

Harju Maakohus

RESOLUTSIOON

1. Rahuldada hagi tagamise avaldus ja peatada kuni käesolevas tsiviilasjas lõpliku kohtuotsuse jõustumiseni _____ aktsionäride üldkoosoleku otsuste kehtivus ja õigusjõud alates nende otsuste vastuvõtmise hetkest, millega otsustati:
  - a) lõpetada õigusvaidlus tsiviilasjas nr _____ kohtuliku kompromissi (TsMS § 430) sõlmimisega, ning
  - b) anda tsiviilasjas nr _____ Seltsi _____ esindavale Advokaadibüroole nõusolek, heakskiit, volitused ja juhised kohtuliku kompromisslepingu (TsMS § 430) sõlmimiseks tsiviilasjas nr _____, mille tingimuste kohaselt (i) pooled

5 võtmemomenti

- 1) Sõnastada lõpp-eesmärk
- 2) Tagada ühingu toimimine
- 3) Kaardistada võimalikud nõuded
- 4) Koguda hoolikalt tõendeid
- 5) Enne kohtulahingut kaaluda alternatiive

SORAINEN

Kui midagi enam ei aita,
kas kriminaalmenetlus
siiski aitab?

Norman Aas

Andres Parmas

13. oktoober 2021

Kriminaalmenetluse võlu ja valu

- Positiivne
  - Võib lõpetada aktiivsed kuritarvitused
  - Suuremad võimalused tõendite kogumiseks ja kahjude sissenõudmiseks
  - Võimaldab valemängijaid mõneks ajaks ettevõtlusest eemal hoida
- Negatiivne
  - Olukord eskaleerub täiesti uuele juriidilisele ja emotsionaalsele tasandile
  - Kõik luukered otsitakse välja
  - Pooled ei kontrolli asjade edasist käiku

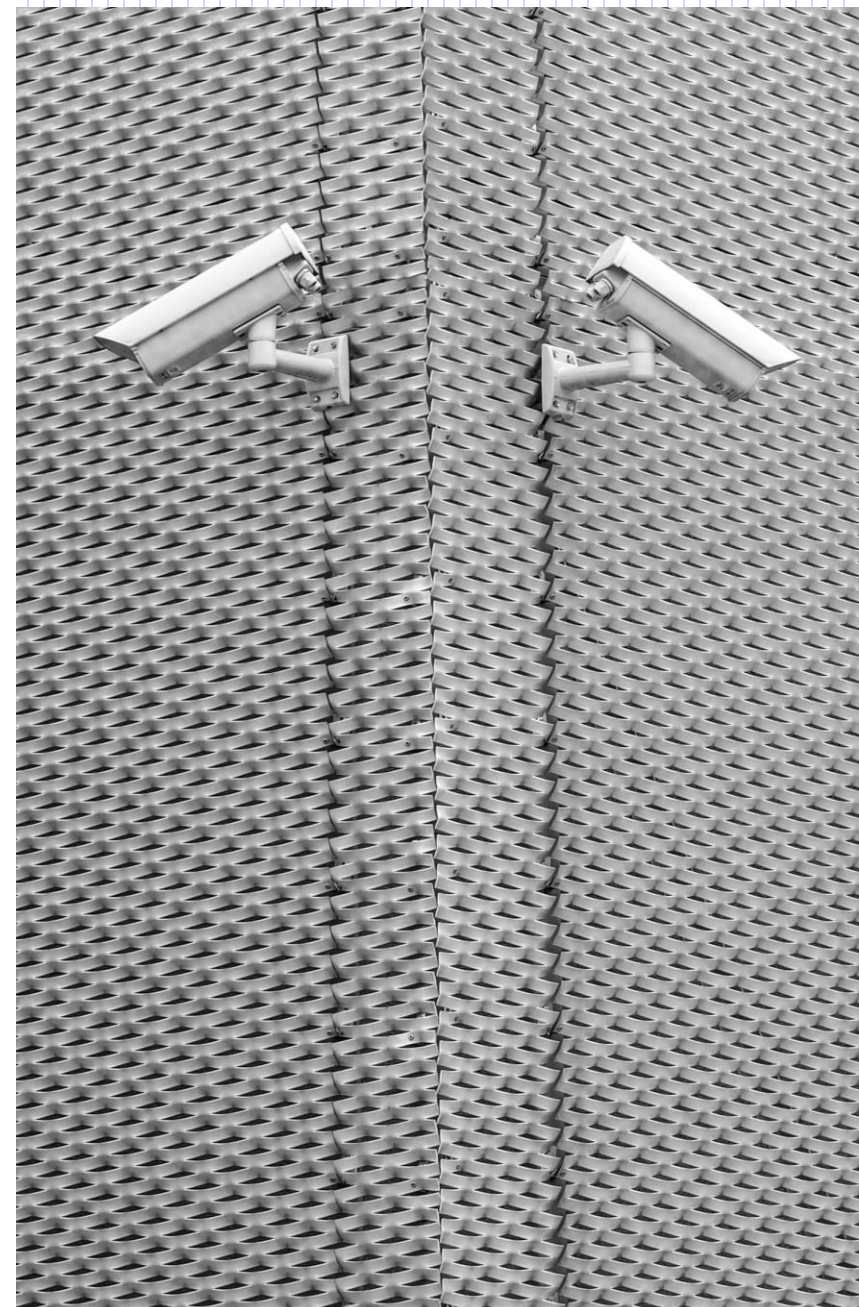
Enamlevinud kuriteod

- § 201. Omastamine (ettevõtte vara kasutamine enda tarbeks)
- § 217-2. Usalduse kuritarvitamine (nt kahjulikud lepingud seotud ettevõtetega)
- § 281. Ebaõigete andmete esitamine kohturegistri pidajale (nt fiktiivne avaldus juhatuse väljavahetamiseks)
- § 344. Dokumendi võltsimine (nt fiktiivsed osanike otsused)
- § 381. Äriühingu varalise seisundi ja muude kontrollitavate asjaolude kohta ebaõigete andmete esitamine
- § 384. Maksejõuetuse põhjustamine
- § 384-1. Võlausaldajate ebavõrdne kohtlemine

Si vis pacem, para bellum

- Kindlusta enda positsioon enne kahtlustega väljatulemist
- Kogu tõendid
- Mõtle läbi ettevõtte toimimine pärast kriminaalmenetluse alustamist

Menetluste kombineerimine

- Kriminaalmenetlus
- Rahapesumenetlus (ajutine vara arest 30-90 päeva)
- Tsiviilhagi
- Rahvusvaheline koostöö

Olulised majanduskuriteod 2019 – täna

- Prefektuurides: Põ – 154; Vi – 55; Lä – 55; Lõ – 21 = 285
- KKP MKB: 28
  - KarS § 201 – 91
  - KarS § 209 – 52
  - KarS § 217'2 – 13
  - KarS § 281 – 2
  - KarS § 344 – 12
  - KarS § 345 – 11
  - KarS § 381 – 1
  - KarS § 381'1 – 28
  - KarS § 384 – 23
  - KarS § 385 – 10
  - KarS § 389'1 – 17

Võta meiega ühendust:

triin.toom@sorainen.com

karin.madisson@sorainen.com

kati.rohtla@sorainen.com

marcus.niin@sorainen.com

polina.tsernjak@sorainen.com

albert.linntam@sorainen.com

norman.aas@sorainen.com